

SCI-CONF.COM.UA

EURASIAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

**PROCEEDINGS OF XII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 18-20, 2022**

**BARCELONA
2022**

UDC 001.1

The 12th International scientific and practical conference “Eurasian scientific discussions” (December 18-20, 2022) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2022. 542 p.

ISBN 978-84-15927-32-7

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Eurasian scientific discussions. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-18-20-12-2022-barselona-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Barca Academy Publishing ®

©2022 Authors of the articles

ARCHITECTURE

50. **Бібер С. Г., Островершук О. М., Чиньона А. В., Кушнір І. Ю.** 238
КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ
ФОРМУВАННЯ ФАХОВО-ІНФОРМАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ - АРХІТЕКТОРІВ (ВІМ
ПРОЕКТУВАННЯ)
51. **Пилипчук О. Д., Верхулевська В. М.** 243
ВПЛИВ НАТУРАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ
В ІНТЕР'ЄРАХ ТА ЕКСТЕР'ЄРАХ, НА ПСИХО-ЕМОЦІЙНИЙ
СТАН ЛЮДИНИ
52. **Цвиговская И., Олейник Т. П.** 247
ЛАНДШАФТНЫЕ РЕШЕНИЯ ФИТНЕС-ЦЕНТРОВ

PEDAGOGICAL SCIENCES

53. **Dudko O. G.** 254
KNOWLEDGE CONTROL DURING DISTANT LEARNING
PROCESS IN TRAUMATOLOGY AND ORTHOPAEDICS
54. **Анастасова Н. М., Павлушко А. В.** 259
СЕНСОРНО-ІНТЕГРАТИВНА ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ
МОТОРНО-РУХОВОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ ІЗ ДИСПРАКСІЄЮ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
55. **Антоненко І. В.** 266
АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ УМОВ ДЛЯ
ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ
56. **Бойко Г. Г., Мелентьєва К. М.** 270
ВИКОРИСТАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В STEAM-ОСВІТІ
57. **Горват М. В., Кузьма-Качур М. І.** 274
ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ЯК УМОВА ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ПРИРОДНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
58. **Дардан Т. С., Рудак С. В., Гудима М. І.** 282
ТВОРЧИЙ МОЗОК
59. **Домашенко І. К.** 289
АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
60. **Іванова М. В., Науменко А. М., Черкун В. М.** 295
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
ВИХОВАННЯ
61. **Любар Р. О.** 300
ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИЙ ЦИКЛ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
62. **Мегем О. М., Прокопенко А. В.** 303
ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ БУЛІНГУ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ
ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК УМОВА ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ПРИРОДНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Горват Маріанна Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Кузьма-Качур Марія Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет, Україна

Вступ. На шляху боротьби і утвердження державності та незалежності нашої країни, розвитку демократії у суспільстві особливого значення набуває необхідність утвердження гуманістичних цінностей, добра, честі, гідності, почуття відповідальності та обов'язку. Актуальність проблеми засвідчується, відображенням її у низці законодавчих актів: законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», у Концепції виховання особистості в умовах розвитку української державності, Концепції громадянського виховання, Концепції виховання гуманістичних цінностей учнів загальноосвітньої школи, Концепції гуманістичного виховання та інших законодавчих актах, що стосуються навчання і виховання молодого покоління. Згідно Концепції Нової української школи освітній процес орієнтується на дитину [1]. Цьому сприяє гуманістична педагогіка, яка дає широкий простір для реалізації принципу дитиноцентризму у освітньому процесі. Одним із положень гуманістичної педагогіки є – кожен шкільний день, кожен урок має бути продуманим як подарунок дітям, кожне спілкування дитини зі своїм учителем повинно вселяти в неї радість і оптимізм.

Значний внесок щодо обґрунтування особистісно-гуманного підходу до виховання дітей внесли Ш. Амонашвілі, Я. Корчак, С. Русова, В.Сухомлинський та ін. Проблема гуманізації в освіті розглядається науковцями в різних аспектах. Загальні питання гуманізації педагогічної освіти

висвітлені у працях М. Апанасенко, Г. Балл, В. Бондаренко, С. Гончаренко, І. Зязюна, Л. Кузнєцова, Ю. Мальованого та ін. У працях М. Іванчук, В. Ільченко, О. Грошовенко, І. Сотнічук, Г. Тарасенко, К. Шевчук, Л. Швидун та ін. відображені методологічні засади гуманізації освітнього процесу початкової школи. Проблема гуманізації природничої освіти глибоко розглядається науковцями Є. Дурманенко, С. Жмурським, А. Крамаренко, В. Пестушко, Т. Попова та ін.

Особлива роль природничої освітньої галузі у гуманізації освіти й школи зумовлена тим, що саме вона формує особливий тип критично-аналітичної раціональності. Він надзвичайно важливий для світоглядних орієнтацій сучасної людини, оскільки привчає до консенсусу, розумінню і встановленню причинно-наслідкових зв'язків, пошуку нестандартних рішень.

Мета дослідження полягає у виявленні готовності вчителів початкової школи до гуманізації природничої освіти молодших школярів.

Методи дослідження. Для досягнення мети було застосовано такі методи дослідження: аналіз науково-педагогічних джерел з метою обґрунтування актуальності проблеми готовності вчителів до гуманізації природничої освіти молодших школярів; метод оцінки функціональної спрямованості змісту природничої галузі курсу «Я досліджую світ» як факторів впливу їх на гуманітаризацію природничої освіти.

Результати обговорення. Проведений аналіз наукових досліджень та публікацій показав, що окреслена проблема розглядається з метою удосконалення процесу формування особистості здобувачів освіти з новими якостями (цінними орієнтаціями, світосприйняттям, мисленням). Тому гуманізація природничої галузі повинна пронизувати весь зміст курсу «Я досліджую світ». Проте, процес гуманізації змісту природничої освітньої галузі курсу «Я досліджую світ» залежить від готовності вчителів до такого виду діяльності.

Чинні навчальні програми з природничих дисциплін наголошують, що головною метою є розвиток особистості здобувачів вищої освіти завдяки

формуванню в них наукових знань, наукового світогляду й відповідного стилю мислення, екологічної культури, розвитку в них експериментальних умінь і дослідницьких навичок, творчих здібностей і схильності до креативного мислення. Відповідно, зміст природничо-наукової освіти спрямований на засвоєння здобувачами вищої освіти наукових фактів і фундаментальних досліджень, усвідомлення сутності понять і законів, принципів і теорій, які дозволяють пояснити процес виникнення природних явищ і процесів, з'ясувати закономірності їх розвитку, охарактеризувати сучасну наукову картину світу, розуміти наукові основи сучасного виробництва, оволодіти основними методами наукового пізнання та використовувати набуті знання у професійній педагогічній діяльності. Наскрізними змістовими лініями природничих дисциплін є категоріальні структури, а саме: об'єкти і явища природи; тіла і речовини; рух і взаємодія природних об'єктів; методи наукового пізнання; роль наукових знань у житті людини і суспільному розвитку.

В сучасний період дослідники виявляють фактори і передумови, завдяки дії яких стає очевидною необхідність переосмислення існуючої моделі шкільної природничо-наукової освіти. Методологічною основою діючої моделі природничої освіти є науковий підхід, згідно з яким розвиток і функції науки є основою освіти, її предметно-функціональний підхід, який визначає зміст навчального предмета через сукупність специфічних функцій наукового знання. У наукових джерелах виділяють соціальні функції науки, серед яких пізнавальна і практична як соціального інституту, пов'язаного зі знаннями людей про природу і себе [5, с. 475].

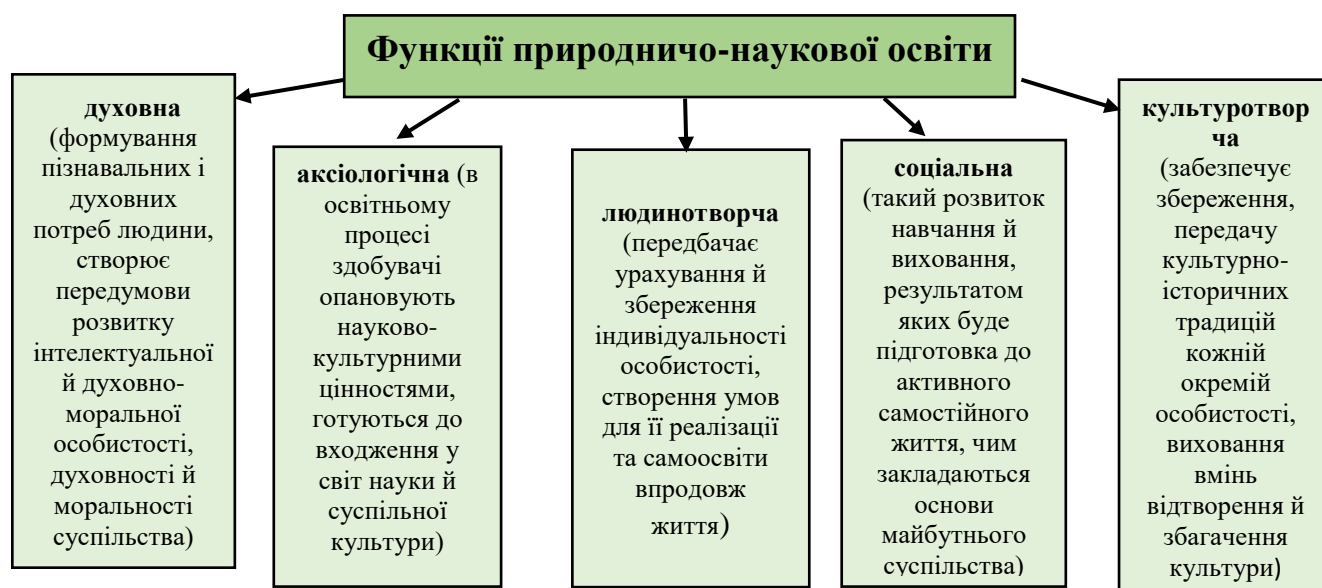
Пізнавальна функція науки полягає в діяльності, спрямованій на отримання нових наукових знань, що є складовою наукової діяльності і засобом вирішення практичних завдань.

Практична функція науки ділиться на виробничо-технологічну, соціально-управлінську та культурно-ідеологічну. Виробничо-технологічна функція науки характеризує застосування наукових знань для вдосконалення інженерії та технології виробництва, вирішення проблем охорони здоров'я,

екології, тобто пов'язана з професійною діяльністю вузьких фахівців. Соціальна та управлінська функція – полягає у використанні наукових знань для управління соціальними процесами. Культурно-світоглядна функція – являє собою вплив її досягнень на формування суб'єктивного світу людини.

На основі соціальних функцій науки виводять функції природничо-наукового знання як сукупності фактичної інформації про матеріальний світ, які отримані з допомогою наукових досліджень [2, с. 43].

Науковець Т. Попова [3] виділяє такі функції природничо-наукової освіти (Рис.1. 1.):

Рис.1. Функції природничо-наукової освіти (за Т. Поповою) [3]

Водночас, вона зазначає, що «спрямованість сучасної освіти на особистість визначається динамікою змін освітніх парадигм. Парадигми особистісно-орієнтованого навчання (гуманістична) та культурологічна стали альтернативою парадигми технократичного навчання. Саме гуманістична та культурологічна (як її вид) освітні парадигми визначають основні напрямки формування складових змісту сучасної природничо-наукової освіти, про що свідчить контент-аналіз сучасних публікацій дидактів, методистів, учителів природничників» [3, с. 111]. На нашу думку, до переліку означених Т. Поповою слід внести і виховну функцію, яка передбачає формування всебічно розвиненої

й гармонійно сформованої особистості на засадах гуманної педагогіки.

З метою виявлення розуміння і оцінки функціональної спрямованості змісту природничої освітньої галузі з учителями початкових класів та вихователями групи продовженого дня ЗЗСО Мукачівської ОТГ Закарпатської області було проведено анкетування. Педагогам було запропоновано оцінити функціональну спрямованість змісту природничої освітньої галузі за трибальною шкалою: 3 – функція сильно виражена, 2 – функція виражена посередньо, 1 – функція виражена слабо). Результати анкетування представлені в таблиці 1. 3.

Таблиця 1.

Оцінка педагогами функціональної спрямованості змісту природничої галузі курсу «Я досліджую світ»

Функції	Бали	Кількість педагогів
Духовна	1	17
	2	7
	3	4
Аксіологічна	1	2
	2	2
	3	24
Соціальна	1	4
	2	5
	3	19
Людинотворча	1	11
	2	13
	3	4
Культуротворча	1	12
	2	14
	3	2
Виховна	1	2
	2	6
	3	20

У анкетуванні взяло участь 18 класоводів та 10 вихователів груп продовженого дня. Отримані дані дозволяють зробити такі висновки:

1. Найбільш вираженими функціями, на думку респондентів, є

аксіологічна (85,7% респондентів оцінили її у 3 бали) та виховна і соціальна (відповідно 71,4% та 67,86% респондентів).

2. Посередньо реалізується у природничій освітній галузі, на думку респондентів, людинотворча та духовна (14,28 % оцінили їх у 3 бали).

3. Лише двоє з респондентів поставили 3 бали щодо реалізації культуротворчої функції. Проте, 50% респондентів вважають, що природнича освітня галузь реалізує культуру творчу функцію на 2 бали, а 46,43% – людинотворчу функцію на 2 бали.

Слід зазначити, що саме реалізація означених функцій впливає на гуманітаризацію природничої освіти.

Модернізація змісту освіти обумовлює нові вимоги до готовності майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності. На сучасному етапі, як вважають І. Сотнічук та Л. Швидгун, вчитель повинен бути готовий до реалізації таких функцій в початковій освіті:

- «фасилітатора (консультанта) – замість вербальної, репродуктивної передачі знань організовувати освітній процес з метою максимального розвитку особистості дитини, орієнтацією на життєві потреби кожного здобувача освіти;
- експерта – замість тотального контролю – допомога у виборі відповідного напрямку, профілю, корекція для отримання оптимального для здобувача освіти кінцевого результату;
- посередника – на відміну від традиційної освітньої моделі – не між учнем та знаннями, а між здобувачем освіти та суспільством» [4, с.110].

Модернізація змісту освіти не може здійснюватися без участі вчителів-практиків, тому особистісний аспект педагогічної діяльності займає вагоме місце. Гуманістична переорієнтація освіти потребує удосконалення професійної майстерності і в цьому напрямку. Діалоги, обмін досвідом та участь у тренінгах, семінарах з підвищення професійної кваліфікації колег вчителів підтверджують їх бажання та спрямованість на реалізацію реформ в освіті.

Щодо організації навчання природничої освітньої галузі, то переважна

більшість вчителів приділяє основну увагу засвоєнню предметного змісту тем курсу «Я досліджую світ». На питання «Яка ваша реакція на незаплановану, непередбачувану ситуацію на уроці, що пов'язана з потребою в діалозі стосовно якоїсь проблеми навколо об'єктів природи?». Відповіді були такими: «Перетворюю питання на проблему, над якою здобувач попрацює до наступного уроку», «У мене є «запасний арсенал». Відповідь вчителя («Це не тема нашого уроку») дещо спонукала до роздумів про власне самовдосконалення. Адже переживання здобувача початкової освіти щодо висунутої проблеми, нехтування вчителя щодо цього призводить до втрати мотивації до учіння та їх пізнавальної активності.

У контексті природничо-наукової освіти одним із завдань вчителя початкової школи є створення умов для діяльності, яка спрямована на самостійний пошук та творчу переробку інформації про природне довкілля, формування ціннісного ставлення до нього на основі емоційного сприйняття. Це відповідає вимогам державного стандарту початкової освіти, що ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів.

Висновки. Формування інтелектуальної особистості, здатної творити, примножувати, оберігати тощо вимагає від вчителя готовності до реалізації функцій природничо-наукової освіти в контексті сучасного розуміння гуманітаризації:

– комунікативно-діалогових відносин (сприяє накопиченню здобувачем освіти досвіду діалогічних взаємин і становлення його як суб'єкта діалогічного спілкування з іншими людьми і природою;

– культурно-творчої спрямованості діяльності (забезпечення досвіду учня щодо створення нових форм культури і становлення його як суб'єкта екологічної культури;

– рефлексивно-управлінської, яка орієнтована отримання здобувачами початкової освіти досвіду самопізнання і становлення їх як суб'єкта осмислення своєї діяльності, своїх думок, саморозвитку.

Таким чином, готовність вчителя до гуманітаризації природничої освіти полягає у здатності відповідати сучасним стандартам не тільки як транслятор знань, а як фасилітатор, що спроможний впливати на формування гуманітарного мислення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.htm>
2. Платонов К. К. Структура и развитие личности. URL: <http://yurpsy.com/files/xrest/2/11.htm>
3. Попова Т. Зміст природничо-наукової освіти як дидактична категорія. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/228636301.pdf>
4. Швидун Л. Т., Сотнічук І. А. Моніторинговий супровід реформи початкової освіти як один із засобів її гуманізації. /Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії, цінності й пріоритети дошкільної та початкової освіти», 24 листопада 2021 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР». URL: <https://www.dano.dp.ua/diyalnist/vydavnycha-diialnist>
5. Філософія науки. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2176/1/Filosofiya_nauky_kurs_lektsiy.pdf

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>